

--- پاورقی ---

- ۱- نهج البلاغه، صبحی صالح، خطبه ۹۲
- ۲- در چهارده جای نهج البلاغه، علی علیه السلام در موضوع کشته شدن عثمان بحث کرده است.
- ۳- اسراء / ۳۳
- ۴- هنگامی که انقلابیون ریختند که عثمان را بکشند، او خودش را انداخت روی بدن عثمان، یک شمشیری که خواستند بزنند به تن عثمان به دست آن زن خورد و انگشت او (یکی یا بیشتر) قطع شد.
- ۵- نهج البلاغه، صبحی صالح خطبه ۱۲۶
- ۶- نهج البلاغه، فیض الاسلام، خطبه ۱۹۱
- ۷- العقدالفرید، ج ۲ ص ۳۸۹
- ۸- نهج البلاغه، فیض الاسلام، خطبه ۲۳۶
- ۹- زمل / ۶۵. ۱۰- اعراف / ۲۰۴
- ۱۱- روم / ۶۰.
- ۱۲- نهج البلاغه، خطبه ۹۲.
- ۱۳- یعنی بعد از اینکه اصلاً اوضاع شبیه

ناک و شک‌آمیز و تردید آور شده بود. ابن عباس هم که می‌رفت اینها را می‌دید شک می‌کرد. فضا مه آلود بود. خودش فرمود افقها را مه گرفته است. وضع، وضعی نبود که یک سرباز مسلمان که می‌خواهد به نام اسلام به جنگ برود اطمینان نداشته باشد که به نفع اسلام کارمی کند. وقتی که مقابل می‌شد با یک عده‌ای که می‌دید از خودش عابد و زاهدترند، از خودش کمتر گناه می‌کنند، از خودش بیشتر نماز می‌خوانند و آثار عبادت را در وجهه و چهره اینها می‌دید، دست او تکان می‌خورد، اگر شمشیرش بالا می‌رفت، دستش می‌لرزید، دلش می‌لرزید که من چگونه به روی اینها شمشیر بکشم، و اگر علی و رکاب علی نبود و اگر آن افرادی که در رکاب علی بودند اطمینان‌شان به علی نبود محال بود که به روی اینها شمشیر بکشند. اوضاع خیلی شبیه ناک بود و حق هم داشتند، ما و شما هم اگر می‌بودیم دستمان به آن طرف نمی‌رفت. ۱۴- همیشه بی‌سوادها و نادانها و جاھلها وقتی که در مقابل دانشمندها، با قدرت‌های، با هنرها قرار می‌گیرند و می‌بینند جامعه

برای اینها احترام قائل است، نمی‌دانند چه بکنند، ابزار دیگری که ندارند، اگر بگویند بی‌سوانح است، آثار علمیش را می‌بینند، اگر بگویند بی‌هر است هنر ش را دارند می‌بینند، اگر بگویند بی‌عقل است عقلش را دارند می‌بینند، چه بگویند؟ آخرش می‌گویند این دین ندارد، این کافراست، این مسلمان نیست.

۱۵- درباره رابطه استاد شهید با حسینیه ارشاد، رجوع شود به کتاب سیری در زندگانی استاد مطهری، چاپ انتشارات صدرا.

۱۶- نهج البلاغه، خطبه ۶۰.

۱۷- زمر / ۱۹.